

Crítica del disseny

Miquel Mallol Esquefa

GIGA: 200394

Crèdits: 6

Caràcter: Optativa

Tipus: TEO

Objectius:

Presentació i contextualització:

Per coherència amb la programació centrada en l'aprenentatge, s'exposen finalitats i no objectius.

Aquesta assignatura assumeix la formació en el compromís en la constant construcció crítica en la que es desenvolupen les especialitats de les arts plàstiques i del disseny.

En termes generals, representa la continuació de l'aprenentatge ja començat en les assignatures dels primers cursos, més concretament en aquelles que es centren en la introducció a les especialitats de les arts plàstiques i està vinculada molt especialment a l'aprenentatge dels diversos tallers de projectes del darrer curs de cada especialitat i del projecte final de carrera. És per aquest motiu que s'aconsella que només s'hi incorporin els alumnes que estiguin ja en els últims cursos de formació i que tinguin ja una formació àmplia de la pràctica, de la teoria i de la història de l'especialitat que hi correspongui. La crítica sobre les arts i el disseny es pot desenvolupar de forma independent de la pràctica de les especialitats culturals que en constitueixen el seu objecte d'estudi. Però, en aquest cas, els seus fonaments estan centrats en altres especialitats de la cultura, la ciència o el periodisme i, per aquest motiu, no corresponen a la formació d'aquesta facultat universitària.

Aquesta assignatura té com a finalitat incidir i recolzar l'aprenentatge de:

1. La comprensió del compromís crític en la pràctica de les especialitats.
2. Preparació dels instruments per l'estudi crític:
 - a. de les corrents i dels criteris argumentatius,
 - b. dels processos evolutius del treball de les diverses especialitats i
 - c. d'artefactes o sèries d'artefactes concrets.
3. Coneixement de les fonts bàsiques de la crítica de la cultura.
4. Els processos de recerca crítica.

Metodologia:

El treball del curs es desenvoluparà a les hores de classe i a les del puntual i constant treball individual o en grup dels alumnes. Es treballaran textos, imatges, planells, i altres formes de documentació per a comentaris i presentacions de treball de classe. L'assignatura (en el nivell dels darrers cursos de formació que li corresponen) exigeixen un compromís de tots els/les alumnes/as en la classe com a treball de grup. Es portaran a terme tres exercicis durant el curs, amb etapes marcades prèviament els quals seran corregits (no avaluats ni qualificats) en el grup de classe. L'avaluació i qualificació final solament es podrà portar a terme un cop aquests tres exercicis hagin estat corregits a classe, finalitzats i lliurats estrictament el lloc, dia i hora que s'assenyalarà en cada curs. L'assistència constant i puntual a classe es imprescindible.

Continguts:

Bloc 1: Crítica: presència i cultura
-Crítica i comunicació.
-Crítica com a delimitació contextual
-Crítica i determinació conceptual.
-Crítica i teoria. (Exemple: funcionalisme)

Finalitats:

- Introducció a la noció i presència de la crítica en els contextos socials i culturals

- Introducció al concepte de crítica com a constitució d'entitats culturals.
- Introducció a la crítica del disseny.

Bloc 2: La concepció crítica: disseny i cultura.

- Servei, projecte i artefacte.
- L'imperatiu racional.

Finalitats:

- Comprensió del disseny en tant que contingut de la crítica.
- Instrumentació conceptual d'aquesta comprensió.
- Funcionalisme i negació de la crítica.

Bloc 3: Algunes formes d'argumentació per la crítica del disseny.

- Algunes formes d'argumentació.
- L'opacitat harmònica.

- El resplendor idealista.

- La unitat naturalista

- La comprensió narrativa

- L'argumentació inhibida

Finalitat:

- Iniciació a l'estudi i a la construcció d'articles de crítica des de la seva forma argumentativa.

Bloc 4: La construcció de registres.

- Elements d'alguns sistemes informàtics per a la creació d'arxius.
- El seguiment d'informació.

Finalitats:

- Iniciació construcció d'arxius d'informació d'entitats, organismes i persones vinculades a algun aspecte del disseny.

Bloc 5: La crítica del disseny.

- La crítica d'artefactes.

- La crítica d'itineraris personals d'institucions i de corrents.

- La crítica i la teoria.

Finalitat:

- Iniciació al treball crític.

Bibliografía:

Nota: Els documents marcats amb un asterisc (*) estan a disposició en el dossier electrònic corresponent.

Bloc 1

* Wacquand, Loïc (2002): "El pensamiento crítico como disolvente de la doxa." A: Revista de Filosofía, 26-1 (May). Ed. Adef (Asociación Argentina de Filosofía). Pps. 129-134. Buenos Aires. Vegeu: Archipiélago. Cuadernos de crítica de la Cultura. Ed. Archipiélago, Madrid. N. 53. 2002. Pp. 83 - 88.

* Loos, Adolf (1898 - 1929 (1971)): Adolf Loos. Sämtliche Schriften. Ed. Verlag Herold Wien & München. Trad. Cast.. (1972): Ornamento y delito y otros escritos. Ed. Editorial Gustavo Gili, S.A.. Barcelona. Vegeu especialment: «El hogar».

* Brune, François (2003): «¡Larga vida a lo disfuncional!». A: Le monde Diplomatique. (Junio). Ediciones Cybermonde, S.L. València. Vegeu: <<http://www.monde-diplomatique.es/2003/06/brune.html>>

Bloc 2

* Morris, William (1885): «The worker's share of art». En: Commonweal (Socialist League). Núm. Abril. Trad. Cast.. «La participación de los trabajadores en el arte». En: (1975): Arte y sociedad industrial. Ed. Fernando Torres Editor. Valencia. Pp. 183-188

* Ricard, André (2000): La aventura creativa. Las raíces del diseño. Ed. Editorial Ariel. Barcelona. Capítol 5

* Jones, John Christopher (1970): Design Methods. Seeds of Human Futures. Ed.

John Wiley & Sons, Ltd. Chichester. Trad. Cast.. (1978): Métodos de diseño. Ed. Editorial Gustavo Gili, S.A.. Barcelona. Capítol 2.

* De Zurko, Edward Robert (1957): Origins of functionalist theory. Ed. Columbia University Press. New York. Trad. Cast.. (1970): La teoría del funcionalismo en arquitectura. Ed. Ediciones Nueva Visión, S.A.I.C.. Buenos Aires. Especialment Cap. XI

* Adorno, Theodor Ludwig Wiesengrund (1970): Asthetische Theorie. Ed. Suhrkamp Verlag Tiedemann und Gretel Adorno (eds).. Gesammelte Schriften, vol. 7. Frankfurt am Main. Trad. Cast.. (2004): Teoría estética. (Obra Completa 7). Ed. Ediciones Akal, S.A.. Madrid.. Vegeu paràgraf pàgines 87-88.

Bloc 3

Mallol Esquefa, Miquel; Martí Font, Josep Maria; Moya, Daniel; Perlas, Lourdes; Renau, Ferran (2001): Fonaments del Disseny. Un enfocament de l'assignatura. Ed. ICE Universitat de Barcelona. Barcelona. Vegeu les pàgines de la 20 a la 30

*Ghyka, Matila C. (1931): Le nombre d'or. Gallimard. Paris. Trad. Cast.. (1968): El número de oro. (2 Vols. : I, Los Ritmos; II Los Ritos). Ed.

Editorial Poseidón. Buenos Aires.. Vegeu: «Carta a l'autor. Paul Valéry» Vol I, pàgs 9. - 11

*Bonsiepe, Gui (1975): Teoría y práctica del diseño industrial. Elementos para una manualística crítica. Editorial Gustavo Gili S.A. Barcelona. Vegeu Pps: 15 - 17

* Fernández, Francesc (1989) «L'ordre narratiu». En: Temes de Disseny. Vol. 3, núm. Març. Ed. Servei de Publicacions Elisava, Institució Cultural del C.I.C. Barcelona. Pp. 35 - 38.

Bloc 4

- Les fonts d'informació es determinaran en funció de les línies de recerca en les que estiguin treballant els alumnes.

Bloc 5

- Tejada, Guillermo Juan (2006): Diccionario crítico del diseño. Ediciones Paidós Ibérica, S.A. Barcelona

- Jollant-Kneebone, Françoise (2003): La critique en design. Contribution à une anthologie. Ed. Éditions Jacqueline Chambon et Centre national des Arts plastiques. Nîmes

- Foster, Hal (2002): Design and Crime (and other diatribes). Verso Books. London. Trad. Cast.. (2004): Diseño y delito (y otras diatribas). Ed. Akal S.A.. Madrid.

Criteris avaluació:

Es considera la següent diferenciació bàsica:

Correcció: treball de seguiment i observació dels errors o comentaris en vers la qualitat dels exercicis que s'estan desenvolupant. En cap cas la correcció significa avaluació ni qualificació.

Avaluació: consideració dels aspectes que no corresponen a la qualitat i nivell dels exercicis un cop finalitzats en la totalitat o en alguna de les seves parts. L'avaluació no es mai d'aspectes que no corresponen al tema que es tracta en el desenvolupament del curs.

Qualificació: consideració de valor de l'aptitud del/de l'alumne/a en vers els continguts de l'assignatura i que té solament com objectiu indicar la situació administrativa. Per aquesta consideració es té en consideració les avaluacions que s'han portat a terme dels exercicis de cada alumne/a i altres consideracions de qualitat general que assenyalen aquesta aptitud (qualitat del lliurament dels exercicis, rigor en el treball durant el desenvolupament de l'assignatura, observació de la capacitat d'aprenentatge en el futur dels continguts tractats, etc.)

Durant el curs no es porten a terme més que correccions. Les consideracions en vers a una avaluació només s'indicaran en circumstàncies molt esporàdiques en les que siguin didàcticament útils.

Un cop obtinguda la qualificació el/l'alumne/a corresponen pot demanar una revisió (el dia, hora i lloc que s'indica en cada curs) sigui quina sigui aquesta qualificació. Per poder assenyalar millor els punts a millorar serà totalment indispensable que l'alumne presenti ben articulats els apunts del desenvolupament del curs.

No es pot lliurar cap exercici (ni a la convocatòria ordinària ni a l'extraordinària) que no hagi estat corregit prèviament en el grup de classe.

Observacions:

Aquesta assignatura té un grau de dificultat que correspon al darrer nivell de formació de l'alumne (últims cursos). Es indispensable tenir en compte això en el moment de matricular-se els alumnes que no tinguin completada la formació teòrica i pràctica de primer cicle.